

Ghid de educare fiscală pentru elevi și cadre didactice

Chișinău, 2022

Stimați elevi, cadre didactice,

Serviciul Fiscal de Stat pune accent considerabil pe conștientizarea de către cetățeni a obligației de a achita taxele și impozitele, pe conformarea voluntară a persoanelor fizice și juridice.

În acest sens, un rol important îi revine educației fiscale și această educație e bine să înceapă din copilărie.

Importanța educației fiscale:

- *Educația fiscală va responsabiliza și va capta spre o înțelegere mai bună a aspectelor ce țin de: cum funcționează colectarea banilor în buget, care este importanța achitării impozitelor și taxelor? cât este de importantă achitarea impozitelor? Și multe altele...*
- *O educație fiscală sănătoasă va ajuta să nu fie admise restanțe de către fiecare cetățean. Să fie înțeles mecanismul cum funcționează declararea și achitarea impozitelor.*
- *Având o educație fiscală solidă fiecare va cunoaște cum sunt colectate și gestionate impozitele de către stat și care este rolul cetățeanului în acest proces.*
- *Educația fiscală ajută la participarea activă din punct de vedere civic prin utilizarea mecanismului de desemnare procentuală 2%.*
- *Educația fiscală contribuie la creșterea numărului de adulți cu*

un comportament fiscal responsabil și are impact asupra evoluției economice a întregii societăți.

- *Educația fiscală oferă posibilitatea ca fiecare copil să devină un adult responsabil și independent financiar.*
- *Oamenii cu un nivel de educație fiscală au șanse mai mari să aibă succes în viață.*

În concluzie, educația civică, implicit și fiscală a tinerilor trebuie să fie percepută - ca o responsabilitate firească.

În contextul dat, Serviciul Fiscal de Stat a elaborat acest ghid pentru a fi călăuză pentru elevi și profesori în procesul de utilizare a instrumentelor disponibile de educație fiscală, puse la dispoziție de către instituție într-un limbaj simplist și accesibil.

Ghidul conține informații cu privire la elementele și noțiunile cheie care vor contribui la edificarea cunoștințelor financiare necesare unui adult în devenire.

Structura materialului este axată pe trei compartimente:

- 1. Din ce surse plătim impozite și taxe?*
- 2. De ce plătim impozite?*
- 3. Ce se întâmplă atunci când nu plătim impozite?*

CUPRINS

INTRODUCERE	4
Din ce surse plătim impozite și taxe?.....	5
De ce plătim impozite?	7
Ce se întâmplă atunci când nu plătim impozite?	9

INTRODUCERE

Principiile generale de impozitare, precum și relațiile pe care le are fiecare cetățean cu sistemul fiscal sunt reglementate de către Codul fiscal al Republicii Moldova. Acesta poate fi găsit ușor cu ajutorul motoarelor de căutare din mediul online – Yandex, Google, etc., în revistele de specialitate – Monitorul Fiscal Fisc.md, Contabilitate și audit, etc. sau pe pagina web a Serviciului Fiscal de Stat – www.sfs.md.

Dar ce sunt impozitele și taxele?

Impozitele și taxele sunt niște plăți obligatorii care sunt efectuate de către cetățeni și antreprenori pentru a susține cheltuielile publice.

Există diferite forme de impozit și taxe, dar toate sunt încasate de stat.

Cine stabilește obligativitatea de plătire a impozitelor și cota acestora?

Politicienii aleși se reunesc în parlament și decid câte taxe și impozite ai de plătit. Faptul că aspectele legate de impozitare sunt hotărâte de reprezentanții poporului conferă legitimitate taxelor și impozitelor. Acești politicieni pot revizui și modifica ratele impozitelor și alte reguli privind impozitele (denumite „baza de impozitare”). În țara noastră, anual, Ministerul Finanțelor elaborează politica fiscală care este aprobată în Parlament și pusă în aplicare de către Serviciul Fiscal de Stat.

Misiunea Serviciului Fiscal de Stat este de a asigura un proces eficient de administrare și deservire fiscală prin crearea de condiții contribuabililor pentru conformare la respectarea legislației, aplicarea uniformă a politicii și reglementărilor în domeniul fiscal, asigurând nivelul de resurse necesare statului pentru finanțarea proiectelor sociale și buna dezvoltare a societății, în ansamblu.

Din ce surse plătim impozite și taxe?

- Din salariu sau din venitul obținut din prestarea serviciilor
- Din vânzarea anumitor bunuri, proprietăți personale
- Din darea în arendă/locățiune a spațiilor și terenurilor

Când începi să lucrezi, să vinzi mașina, să faci publicitate ca influencer sau să dai în chirie apartamentul trebuie să plătești „impozit pe venit”. Venitul sunt banii pe care îi primești. Suma impozitului depinde de cât câștigi și variază de la o țară la alta. Oamenii pot câștiga bani în diverse moduri, acestea fiind și sursele din care ulterior se achită impozite și taxe.

Cum crezi care sunt și alte surse din care se plătesc impozite și taxe? Mihai și Ana-Maria ar putea să îți dea niște indicii, află [aici](#).

Dacă tot suntem responsabili și achităm impozitele și taxele, oare unde se adună toate? Toate impozitele și taxele achitate se adună în Trezoreria de Stat, de aici sumele colectate sunt împărțite în diverse conturi.

Plan de lecție

Titlu	Din ce surse plătim impozite și taxe?
Scurtă descriere	Activitatea urmărește să îi ajute pe elevi să înțeleagă care sunt sursele din care se achită impozitele și taxele
Detalii	<p>Scop: Elevii ar trebui să înțeleagă conceptul de venit și care sunt sursele care îl poate genera.</p> <p>Obiective: Să identificăm și să înțelegem impozitarea veniturii atât pentru persoane fizice, cât și pentru companii. Să înțelegem unde sunt repartizate sumele colectate din impozite.</p> <p>Materiale: Filmulețul video - Din ce surse plătim impozite și taxe? Prezentarea PowerPoint Proiector sau ecran TV</p>
Cum se utilizează această lecție	Redați partea introductivă a clipului video. Opriți periodic redarea videoclipului și asigurați-vă că elevii au înțeles acțiunea. Discutați despre venit și care sunt sursele care îl generează.

	<p>Întrebați elevii ce surse mai cunosc din care se plătesc impozite și taxe, de ce este importantă achitarea acestora și ce se întâmplă cu banii colectați în urma impozitării.</p> <p>Rugați elevii să facă o paralelă cu familia lor.</p>
Grup țintă	Elevii 14-17 ani

De ce plătim impozite?

În trecut, în epoca de piatră, nu se plăteau impozite și taxe. Pe vremea aceea, oamenii trebuiau să-și protejeze familia, să vâneze, să își construiască locuința și să facă multe alte lucruri – fără niciun sprijin.

Treptat, oamenii au început să locuiască împreună în sate, iar apoi în orașe. Aceștia au stabilit un „contract social”, care prevedea sprijin din partea comunității.

Acest sprijin cuprindea construcția de drumuri, educația copiilor, îngrijirea bolnavilor – lucruri care ne fac tuturor viața mult mai ușoară. Pentru a plăti aceste servicii, toată lumea trebuie să contribuie, iar contribuția se face sub forma impozitului.

Acești bani se folosesc apoi pentru a finanța anumite unități sau servicii, cum sunt spitalele, școlile, muzeele, bibliotecile, parcurile și zonele de agrement.

Cum crezi unde mai sunt folosiți acești bani? Mihai și Ana-Maria ar putea să îți dea niște indicii, află [aici](#).

Plan de lecție

Titlu	De ce plătim impozite?
Scurtă descriere	Activitatea urmărește să îi ajute pe elevi să înțeleagă importanța achitării impozitelor și taxelor
Detalii	<p>Scop: Elevii ar trebui să înțeleagă modul în care taxele și impozitele influențează modul de trai.</p> <p>Obiective: Să identificăm și să înțelegem impactul direct al impozitelor și taxelor asupra vieții oamenilor. Cum ajută taxele și impozitele și care este beneficiul de pe urma colectării acestora.</p> <p>Materiale: Filmulețul video - De ce plătim impozite? Prezentarea PowerPoint Proiector sau ecran TV</p>
Cum se utilizează această lecție	Adresați elevilor o serie de întrebări deschise: <ul style="list-style-type: none">• Ce anume este finanțat din banii colectați din taxe și impozite?• Ce ați observat voi în comunitate că s-a făcut bine din taxele și impozitele achitate?

	<ul style="list-style-type: none">• Ați beneficiat vreodată de facilitățile oferite din achitarea impozitelor și taxelor?• Cum s-ar schimba viața voastră dacă toți ar achita impozitele și taxele?• Achitarea impozitelor și taxelor aduce beneficii doar adulților sau și copiilor? Care ar fi acestea?
Grup țintă	Elevii 14-17 ani

Ce se întâmplă atunci când nu plătim impozite?

Unii oameni încearcă să nu plătească taxele și impozitele pe care le datorează. Acest lucru se numește **fraudă fiscală** sau **evaziune fiscală**, banii respectivi se pierd din bugetele publice.

Acest lucru se întâmplă când o persoană fizică sau o firmă:

- furnizează în mod intenționat informații false într-o declarație de venituri sau plătește mai puțin decât suma totală;
- păstrează bani în conturi bancare din străinătate fără a-i declara sau a plăti impozit pentru aceștia;
- bunurile și serviciile sunt achitate în numerar fără bon sau chitanță, iar cel care încasează banii nu îi declară pentru impozitare. Când cumperi ceva de la magazin și nu primești bon fiscal, este posibil ca proprietarul magazinului să nu declare întregul profit.

Care sunt consecințele?

Evaziunea fiscală limitează capacitatea unei țări de a strânge bani și de a realiza proiecte de dezvoltare. Acest lucru ar putea duce la reducerea finanțării serviciilor publice precum sănătatea sau învățământul.

Dacă nu ar exista taxe și impozite, am avea mai puțină securitate și cultură, mai puține drumuri, spitale, școli, muzee, biblioteci publice și autobuze, mai puțină apă curată etc.

Când toată lumea plătește taxe și impozite, toată lumea are de câștigat. Oare Mihai și Ana-Maria sunt de aceeași părere, vezi [aici](#).

Plan de lecție

Titlu	Ce se întâmplă atunci când nu plătim impozite?
Scurtă descriere	Activitatea urmărește să îi ajute pe elevi să înțeleagă care sunt consecințele neachitării impozitelor și taxelor. Acest clip explică numeroasele feluri în care taxele și impozitele ajută la îmbunătățirea vieții copiilor și a celor care îi îngrijesc.
Detalii	Scop: Elevii ar trebui să înțeleagă efectele negative pentru societate în cazul în care nu sunt achitate taxele și impozitele. Obiective: Să identificăm necesitatea de a plăti taxe și impozite și impactul lor asupra bunăstării comunității. Materiale: Filmulețul video – Ce se întâmplă când nu plătim impozite? Prezentarea PowerPoint

<p>Cum se utilizează această lecție</p>	<p>Proiector sau ecran TV</p> <p>Opriți periodic clipul și discutați dacă elevii știu ce s-a schimbat în bine în mediul din care fac parte Mihai și Ana-Maria și dacă au înțeles de ce este benefică achitarea de taxe și impozite pentru comunitate.</p> <p>Identificați beneficiile din evoluția prezentată și întrebați-i pe copii care este momentul din viață când cred că cineva ar trebui să plătească taxe și impozite.</p> <p>Banii din taxe și impozite sunt în beneficiul tuturor - Discutați cu elevii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De ce credeți că puteți beneficia de serviciile furnizate din taxe și impozite, deși personal plătiți puține taxe și impozite? • Este corect? De ce? <p>Imaginați-vă o lume fără taxe și impozite - Întrebați-i pe elevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ce s-ar întâmpla cu toate serviciile publice de care ne bucurăm în prezent dacă nimeni nu și-ar mai plăti taxele și impozitele? • Ce resurse s-ar putea folosi pentru a păstra funcționarea serviciilor publice dacă comunitatea nu ar mai contribui la bugetul public? • Ce servicii ar avea de suferit dacă nu ar fi suficienți bani pentru a le susține? • Cum v-ar afecta această situație pe voi și pe familia voastră? • Cum s-ar schimba viața voastră dacă nimeni nu ar achita impozite și taxe?
<p>Grup țintă</p>	<p>Elevii 14-17 ani</p>

Curiozități

Taxa pentru geamuri a fost introdusă în Italia, în 1696 și a fost o metodă de a strânge bani de la oameni în funcție de avere, fiind aplicată celor care nu-și achitau impozitul pe venit. În consecință taxa pe proprietate se măsura în funcție de numărul ferestrelor pe care le avea locuința. Interesant este că se mai observă și astăzi la casele care se păstrează din vremea respectivă, geamurile care au fost zidite tocmai pentru a evita plata unor taxe prea mari.

Un impozit asemănător a fost introdus și în Franța Din 1798 până în 1926 a existat un impozit pe numărul de ferestre și uși, deoarece acestea erau considerate semne de bogăție. Pentru a-și reduce impozitele, proprietarii își blocau geamurile. Apoi, aceștia pictau geamuri false pe clădire, ca să arate mai bine din exterior.

În 1937, Portugalia a introdus un **impozit pentru proprietarii de brichete**. Cei care aveau o brichetă erau obligați să o înregistreze pe numele lor și nu o puteau împrumuta altor oameni.

Tot în Portugalia, între 1945 și 1956, tinerii necăsătoriți (cu vârsta de peste 21 de ani) care **nu aveau copii erau obligați să plătească un anumit impozit**. Scopul era acela de a încuraja oamenii să se căsătorească și să facă copii.

Pe teritoriul Marii Britanii, a funcționat, în perioada 1784-1811, un **impozit pentru dreptul de a purta pălărie**. Într-o țară unde orice bărbat care se respectă se fălește cu pălăria din cap, era imposibil ca impozitul să nu aducă venituri. Și a adus. Evaziunea era aproape imposibilă, întrucât la plata impozitului, contribuabilul primea un ecuson, care se fixa chiar pe pălărie. Firește câte pălării, atâtea ecusoane.

Intrucât în timpul domniei regelui Henric I al Angliei, numeroși tineri se sustrăgeau de la serviciul militar, de teama confruntărilor pe câmpul de luptă, autoritățile s-au gândit să legifereze situația, instituind un impozit, prin plata căruia scutirea de armată devenea oficială. Taxa a fost denumită **impozit pe frică**, pentru a da o conotație dezonorantă acestui fenomen. Cu toate acestea, nu erau puțini amatori ai acestui mod de eschivare de la serviciul militar, ceea ce l-a determinat pe regele Ioan Fără de Țară să majoreze impozitul cu 300%. Legea impozitului pe frică a fost în vigoare timp de 300 de ani.

Impozitul pe umbră. În 1993 Guvernul italian a aprobat ca în orașul Veneția să fie taxați toți comercianții care produc umbră prin montarea de copertine (corturi) și alte instalații pentru restaurante, baruri în aer liber sau alte unități comerciale menite să facă umbra. Scopul acestui impozit era de a proteja orașul, unde razele soarelui proiectate

direct pe sol contribuie la evaporarea apei și asigură instalarea unui echilibru atmosferic mai bun în acest oraș lagunar, brăzdat de canale.

Pentru a europeaniza societatea și a schimba aspectul exterior grosolan al rușilor, Petru cel Mare a hotărât să interzică purtarea bărbilor cu care se făceau nu numai aristocrații, dar și mujicii. Măsura nu a fost acceptată de cler, iar Petru I a trebuit să renunțe la interzicerea bărbii, înlocuind-o cu **impozitul pe barbă**, stabilit prin Ucazul din 1689. Bineînțeles, preoții erau scutiți de impozit.

În Moldova s-a aplicat un **impozit pe hornuri** în secolul al XVII-lea. Era impozitat fiecare horn al caselor țărănești în care se făcea foc. Acest impozit era cunoscut și sub denumirea de „taxă pentru curățarea hornului”.

Surse de informare utile:

Pagina web a Serviciului Fiscal de Stat - <https://sfs.md/ro/pagina/viitorii-contribuabili>

Pagina de Youtube a Serviciului Fiscal de Stat -
<https://www.youtube.com/channel/UCe4vjX0BRaSsdFH4amtRSvA>

Portalul Uniunii Europene TAXEDU - https://europa.eu/taxedu/child_ro